

การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย/สร้างสรรค์
ระดับปริญญาตรี ระดับชาติ ประจำปี 2556

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

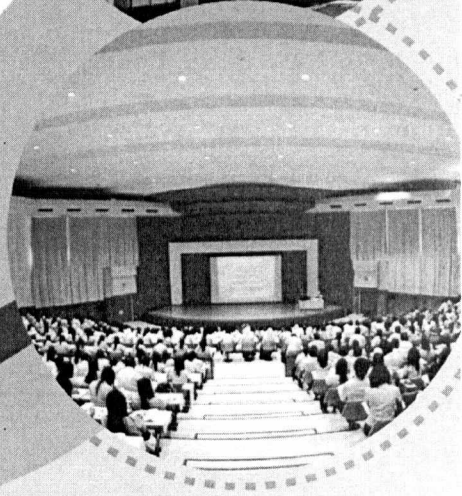
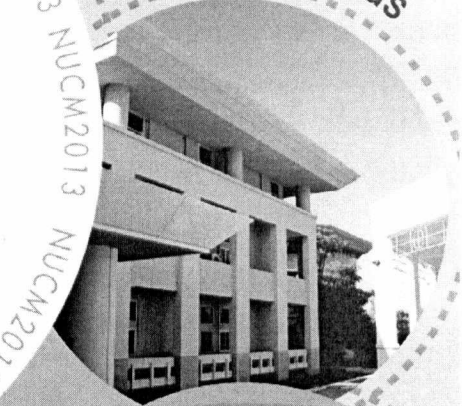
Prince of Songkla University

Trang Campus

“
วิจัยก้าวหน้าใหม่
เพื่อธุรกิจไทย
ยั่งยืน

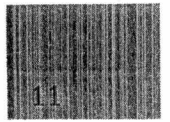
ครั้งที่ 2

”

The National Undergraduate Research and Innovation Colloquium on Management

www.trang.psu.ac.th

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์ผลงานวิจัย/สร้างสรรค์

1. ดร.พรภัส สุวรรณรัตน์
คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.วีระศักดิ์ คงฤทธิ์
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
3. ดร.สุวิต ศรีไหม
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
4. ดร.สุนนา ลาภาโรจน์กิจ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
5. ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบท
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
6. รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์
วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิต จันทร์เพชร
คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฬาลักษณ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ เปาะทอง
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา เวทย์ประสิทธิ์
คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

การประเมินความต้องการจำเป็นการจัดการคุณภาพในการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

Need Assessment for Quality Management's OTOP Product of Community Buterprice in Phetchaburi Province

วีรสุดา ล้อมเวียง¹ กฤติดา ฟองจันทร์¹ และ ชีระวัฒน์ จันทัก²

Weesuda Lomveang¹ Krittida Fongjan¹ and Thirawat Chantak²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการคุณภาพ ในการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ที่จะนำไปสู่จัดทำแบบแผนการจัดการคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนภายใต้ทฤษฎีเชิงระบบ (CIPODO) กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 110 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงใช้สถิติอ้างอิง ได้แก่ t-test, ANOVA, Chi-Square สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกือบทั้งหมดทำการผลิตสินค้าประเภทอาหารและประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 51 – 60 ปี ศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา และมีสถานภาพสมรส ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการจัดการคุณภาพของการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยเห็นว่าควรมีกระบวนการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรให้มีสุขภาพแข็งแรง ตลอดจนอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และด้านผลผลิต เห็นว่าควรมีการประเมินคุณภาพการใช้วัตถุดิบต่อปริมาณการผลิต รสชาติ สรรพคุณ ความทนทานของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนความพึงพอใจลูกค้า ในขณะที่ด้านผลลัพธ์เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อแก้จุดระบบนิเวศในท้องถิ่น ตลอดจนการอนุรักษ์หรือต่อยอดโดยใช้ฐานภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น โดยที่ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านการส่งมอบสินค้า มีความสำคัญในระดับรองลงไป ที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการจัดการคุณภาพในขณะนี้

คำสำคัญ: การจัดการคุณภาพ , สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ , วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The research aimed to learn need assessment for quality management in OTOP's production of community enterprise in Phetchaburi province that result in arrangement the quality management's plans of community enterprise under the CIPODO theory. The data was collected through questionnaire distributed to 110 community enterprise that

¹ นักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

² อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

made OTOP's products in Phetchaburi province. The result was analyzed general data by using the describes statistics manner. Including using referable statistics such as t-test, ANOVA, Chi-Square for test hypothesis part at significance level was 0.05.

It was indicated that Majority of community enterprise made a foods products and equipment, decorate, souvenir products. Most of genders were female. Span of life were 51-60 years old. Education levels were diploma. And statuses were marriage. Which majority of community enterprise had to manage the quality of OTOP product rapidly. It indicated 3 factors that preference for community enterprise was Input factor that gave preference in health encourage procedure for made staff healthy and trained about healthy preservation that affected to work's activities. Output factor that gave preference in material using assessment affect to quantity, taste, advantage, product's durability and customer satisfactions. And Outcome factor that gave preference in adapted local's wisdoms that used to make a product for helping local ecology including conservation or development by using base wisdoms and material's local. In Context factor, process factor and delivery factor for now it not necessary yet.

Key word: Quality management, OTOP's production, Community enterprise

คำนำและวัตถุประสงค์

จากนโยบายการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง และลดทอนการกระจายแรงงานเข้าสู่เมือง ด้วยการมุ่งสร้างงานให้ท้องถิ่น เพื่อกระตุ้นความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการส่งเสริมกิจกรรมการผลิตสินค้าขึ้นในชุมชน ภายใต้แนวคิดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากการผลิตสินค้าและบริการ เป็นการสร้างอาชีพที่ยั่งยืน ต่อมารัฐบาลได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนในการกระตุ้นและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น โดยเริ่มเน้นการทำงานใน 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างศักยภาพและยกระดับกระบวนการผลิตมาตรฐาน และคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) ยุทธศาสตร์สนับสนุนและส่งเสริมด้านการตลาด เพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ 3) ยุทธศาสตร์สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เชื่อมต่อกัน การเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และ 4) ยุทธศาสตร์เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (สุขุมพร ลิ่มไทย, 2548, น. 18-24) เพื่อรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค โดยเฉพาะ ในปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องรวมกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยการเปิดเสรีด้านสินค้า บริการและการลงทุน ดังนั้น แต่ละประเทศต้องมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ AEC รวมทั้งปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองให้สามารถดำรงสถานะที่ได้ประโยชน์และไม่เสียเปรียบผู้ประกอบการประเทศสมาชิกอื่นๆ อีก 10 ประเทศ

เนื่องด้วย วิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้า OTOP ยังขาดความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ตลอดจนการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการคุณภาพของการผลิตสินค้า OTOP ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 227 ราย มีผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 601 รายการ (ผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดเพชรบุรี, 2553) เพื่อจัดทำแบบแผนการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนภายใต้ทฤษฎีเชิงระบบ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาประชากร เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่ม (Niche market) เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายหรือบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้า OTOP ในจังหวัดเพชรบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 227 ราย ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลมาได้จำนวน 110 ราย

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า ประเภทของสินค้าที่ทำการผลิตมากที่สุด คือ ประเภทอาหาร จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 เพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปีมากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 และมีอายุน้อยกว่า 30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ระดับการศึกษา อนุปริญญามากที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 น้อยที่สุด คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 66.4 และหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ น้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

สำหรับการประเมินความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อความต้องการจำเป็นในการจัดการคุณภาพของการผลิตสินค้า OTOP ตามทฤษฎีเชิงระบบ (CIPODO) พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน โดยด้านที่ให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63

จากสมมติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ในการจัดการคุณภาพในการผลิตสินค้า OTOP ที่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีเชิงระบบ (CIPODO) พบว่า เพศชาย และเพศหญิงของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความแตกต่างกัน แต่มีความต้องการในการจัดการคุณภาพ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการส่งมอบสินค้า ไม่แตกต่างกัน ขณะเดียวกันก็มีความต้องการในการจัดการคุณภาพ ด้านบริบท และด้านผลลัพธ์ ที่แตกต่างกัน

จากสมมติฐาน การทดสอบความแปรปรวนข้อมูลด้านลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของสินค้าที่ทำการผลิต อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ในการจัดการคุณภาพในการผลิตสินค้า OTOP ที่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎีเชิงระบบ (CIPODO) พบว่า ค่าความแปรปรวนของทฤษฎีเชิงระบบที่มีต่อการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการคุณภาพของการผลิตสินค้า OTOP เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท มีความต้องการในการจัดการคุณภาพในด้านระดับการศึกษา แตกต่างกัน สำหรับด้านปัจจัยนำเข้า มีความต้องการในการจัดการคุณภาพด้านอายุ แตกต่างกัน ด้านกระบวนการ มีความต้องการในการจัดการคุณภาพด้านประเภทของสินค้าที่ทำการผลิต แตกต่างกัน ด้านผลผลิต และด้านการส่งมอบสินค้า มีความต้องการในการจัดการคุณภาพในด้านระดับการศึกษา แตกต่างกัน ขณะที่ด้านผลลัพธ์ มีความต้องการในการจัดการคุณภาพด้านประเภทของสินค้าที่ทำการผลิต และระดับการศึกษา แตกต่างกัน

สรุป

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกือบทั้งหมดทำการผลิตสินค้าประเภทอาหารและประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 51 – 60 ปี ศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา และมีสถานภาพสมรส ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการจัดการคุณภาพของการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยเห็นว่า ควรมีการบูรณาการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรให้มีสุขภาพแข็งแรง ตลอดจนอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีแนวทางการออกแบบและก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างด้วยวัสดุที่มั่นคงแข็งแรง มีความโปร่งและอากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีการวางแผนออกแบบและติดตั้งเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตให้เหมาะสม ในการบำรุงรักษา ทำความสะอาดได้ง่ายและทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐกานต์ แซ่ตัน ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้พักอาศัยต่อการดำเนินงานของโครงการบ้านเอื้ออาทรหัวหิน 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้พักอาศัยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการของคณะกรรมการชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรหัวหิน 1 ด้านการออกแบบโครงสร้างอาคาร ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านความสะอาด และด้านการจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมของผู้พักอาศัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

และด้านผลผลิต เห็นว่าควรมีการประเมินคุณภาพการใช้วัตถุดิบต่อปริมาณการผลิต ரசชาติ สรรพคุณ ความทนทานของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนความพึงพอใจลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ จุลดาลัย ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง กลุ่มเกษตรกรทำไร่สับปะรด ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการถนอมอาหารมาประยุกต์ใช้กับการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสับปะรดเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนและจำหน่ายภายในชุมชน รวมทั้งการส่งผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายให้กับชุมชนใกล้เคียงและหน่วยราชการในพื้นที่ เพื่อให้ได้ปริมาณผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสับปะรดที่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำกระดาษจากใบสับปะรดที่เหลือทิ้งจากภาคเกษตรกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยมุ่งเน้นการผลิตที่ยึดหลักความพอประมาณ ตั้งแต่การวางแผนการผลิตที่คำนึงถึงความต้องการของลูกค้า ตลอดจนการผลิตที่เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ในขณะที่ด้านผลลัพธ์ เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อเกื้อกูลระบบนิเวศในท้องถิ่น ตลอดจนการอนุรักษ์หรือต่อยอดโดยใช้ฐานภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีการพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิกในการจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ สังข์รักษา ศึกษาเรื่อง ผลดีของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน กระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน : ศึกษากรณีจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ 3 ส่วน คือ การเรียนรู้จากวงในเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากกลุ่ม และการเรียนรู้จากองค์กร ส่วนการจัดการความรู้ได้มาจากประสบการณ์ในพื้นที่ การจัดการความสัมพันธ์และการจัดการความรู้ระหว่าง ผู้นำสมาชิกกลุ่ม หน่วยงานรัฐและสถาบันวิชาการ โดยที่กระบวนการจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของวิสาหกิจชุมชน การทบทวนความรู้ การจัดปรับ/จัดการให้ การจัดกิจกรรมร่วม ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข รวมถึงความสุขของผู้ประกอบการและแรงงาน โดยที่ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านการส่งมอบสินค้า มีความสำคัญในระดับรองลงไป ที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการจัดการคุณภาพในขณะนี้

คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จนสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยประสงค์ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการจัดการคุณภาพในการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงาน ให้สามารถรับมือกับการแข่งขันได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นรินทร์ สังข์รักษา. (2552). ผลดีของการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน กระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน : ศึกษา กรณีจังหวัดราชบุรีนครพนม. เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ : จากงานวิจัยขยายผลสู่ชุมชน, ม.ป.ป.(2), 103-115.
- นัฐกานต์ แซ่ตัน. (2553). ความพึงพอใจของผู้พักอาศัยต่อการดำเนินงาน โครงการบ้านเอื้ออาทร หัวหิน 1 วิทยาลัยนิพนธ์ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
- ผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดเพชรบุรี. (2553). สืบค้นเมื่อ วันที่ 26 กันยายน 2555,
 จาก http://www.phetchotop.com/report_categories.php
- วีระศักดิ์ จุลดาลัย. (2552). การวิจัยการจัดการความรู้เศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง กลุ่มเกษตรกร ทำ ไร่ สั บ ปะ ร ด ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ : จากงานวิจัยขยายผลสู่ชุมชน, ม.ป.ป.(2), 38-54.
- สยามพร ลิ้มไทย. (2548). เส้นทาง OTOP : Local Link Global Reaches ฝันจะเป็นจริงหรือไม่. วารสารพัฒนาชุมชน, 44(9), 18-24.